

ІНАВАЦЫІ БДУ. ЯКІЯ МАГЧЫМАСЦІ АДКРЫТЫ?

Гутарка з прарэктарам па вучэбнай рабоце і адукацыйных інавацыях Вольгай ЧУПРЫС

Стар. 2

ЖУРФАК ПАШЫРАЕ МЕЖЫ

Штогод праз адукацыйны цэнтр БДУ ў г. Санья будуць прыязджаць вучыцца ў Беларусь кітайскія студэнты

Стар. 4

ПЕРШАЕ МЕСЦА ПРАЦЫ: ПЫТАННІ ПРА РАЗМЕРКАВАННЕ

Адказы студэнтам далі спецыялісты ГУАД і ўпраўлення прававой работы

Стар. 5

ІМПАРТАЗАМЯШЧЭННЕ НА МІЛЬЁНЫ

Пра службу лекавых сродкаў РУП «Унітэхпрам БДУ»

Стар. 6

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

www.gazeta.bsu.by

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

29 красавіка 2019 года, № 6 (2212)

Фота Васіля КУЗЬМІЖЫНА

ВЕСТКІ З РЕКТАРАТА

ГЕАГРАФІЧНЫ факультэт БДУ перайменаваны ў **факультэт геаграфіі і геаінфарматыкі**. Падставай для прыняцця гэтага рашэння стала пашырэнне адукацыйных і навуковых задач, што выконваюцца факультэтам. Актуальным з'яўляецца таксама ўкараненне ў навуцальны працэс сучасных метадаў вывучэння Зямлі з выкарыстаннем аэракасмічнай інфармацыі, сістэм спадарожнікавага пазіцыянавання, беспілотных лятальных апаратаў, развіццё навуковых даследаванняў па геаінфарматыцы, лічбавай картаграфіі, апрацоўцы даных дыстанцыйнага зандзіравання Зямлі, геаінфармацыйнага картаграфавання. Зараз толькі ў БДУ рыхтуюць студэнтаў на I ступені вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях «Геаінфармацыйныя сістэмы» і «Космааэракартаграфія». Перайменаванне факультэта з'яўляецца стымулюючым фактарам для развіцця перспектывных спецыяльнасцяў, навуковых даследаванняў па геаінфарматыцы, а таксама дасць магчымасць павысіць аўтарытэт факультэта ў арганізацый-заказчыкаў кадраў.

БДУ на адукацыйнай алеі

Прэм'ер-міністр Беларусі **Сяргей РУМАС** азнаёміўся з навукова-тэхнічнымі распрацоўкамі БДУ ў рамках XXVI Міжнароднай выставы TIBO.

Тут Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэцкае прадэманстраваў каля 15 праектаў у галіне лічбавай трансфармацыі адукацыі. Прэм'ер-міністра прадставілі распрацоўку факультэта сацыякультурных камунікацый **«Адукацыйны інтэрнэт-праект Quali.me»**. Рэсурс накіраваны на павышэнне матэматычнай пісьменнасці навучэнцаў і адрасаваны ўсім, хто захоплены матэматыкай і вучыць гэту навуку. З дапамогай Quali.me школьнікі могуць ліквідаваць прабелы ў ведах, падрыхтавацца да кантрольных прац, іспытаў, цэн-

тралізаванага тэсціравання. Студэнтам рэсурс будзе карысны таксама для самаадукацыі і актуалізацыі ведаў школьнага курса.

У ліку апошніх распрацовак БДУ **міжуніверсітэцкі адукацыйны партал «Метадалогія, змест, практыка крэатыўнай адукацыі»**. Гэта

адкрытая інтэрактыўная інтэрнэт-пляцоўка з магчымасцю дыстанцыйнага ўдзелу ў яе працы ўсіх ахвотнікаў. Рэсурс спрыяе фарміраванню зурывістых кампетэнцый педагога, здольнага падрыхтаваць запатрабаванага спецыяліста і стварыць умовы для самарэалізацыі навучэнцаў. Падчас прэзентацыйнай дэманстрацыі партала рэктар **Андрэй Кароль** адзначыў, што пры такім падыходзе да навучання студэнт не засвойвае гатовую інфармацыю, а вучыцца даследчай дзейнасці, пастаноўцы мэт, уключае ў працэс па стварэнні свайго адукацыйнага прадукту.

Таксама Прэм'ер-міністра цікавілі пытанні пазіцыі БДУ ў міжнародных рэйтынгах і навучання замежных грамадзян. Рэктар Андрэй Кароль расказаў пра спецыфіку асобных рэйтынгаў, методыку ацэньвання і крытэрыі разліку. Акрамя таго, кіраўнік ВНУ

падкрэсліў, што практычна кожны 10-ы замежнік, які навукаецца ў Беларусі, з'яўляецца студэнтам БДУ. У экспазіцыю беларускага ўніверсітэта ўвайшлі шматфункцыянальны вымяральны комплекс Alma Meter, сэрвіс Электроннай бібліятэкі, аўтаматызаваны дыягнастычны комплекс серыі «ПсіхаЭргаТэст», электронная сістэма размеркавання выпускнікоў CV.BSU.BY і інш.

Навукова-тэхнічныя распрацоўкі БДУ былі прадстаўлены на тэматычнай пляцоўцы «Адукацыйная алея» Міністэрства адукацыі Беларусі.

Міжнародны форум TIBO праводзіцца ў Беларусі штогод. Накіравана маштабнае мерапрыемства на абмен новымі дасягненнямі і перадавым досведам у сферы інфармацыйных тэхналогій. Сёлета яго ўдзельнікамі сталі болей чым 100 кампаній з 16 краін.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

ДЭЛЕГАЦЫЯ ЧЖЭЦЗЯНСКАГА ШУЖЭН УНІВЕРСІТЭТА

(ЧШУ, КНР) на чале з рэктарам Сю Чын наведала БДУ ў рамках удзелу кітайскіх прадстаўнікоў у **Міжнародным моладзевым міждyscyплінарным форуме**. Усяго ўдзельнікамі канферэнцыі сталі звыш 100 прадстаўнікоў БДУ, ЧШУ і Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. У гэтым годзе навуковае мерапрыемства праводзілася ў рамках абвешчанага ААН Міжнароднага года перыядычнай сістэмы хімічных элементаў і года адукацыі Беларусі ў Кітаі. Дарэчы, сёлета Мендзялееўскай табліцы спаўняецца 150 гадоў. Завяршылася праца форуму 24 красавіка на базе прыроднага комплексу «Блакiтныя азёры» Нацыянальнага парку «Нарачанскі». Тут навукоўцы разгледзілі стан, праблемы, перспектывы аховы вадаёмаў Беларусі, прадставілі новыя тэхналогіі ачысткі паверхневых і сцёкавых вод.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Інавацыі ў БДУ

Якія магчымасці перад намі адкрыты?

Да рэалізаваных інавацый ва ўніверсітэце можна аднесці ўвядзенне новых механізмаў аплаты працы ПВС, дыстанцыйны фармат у навучанні, электронныя студэнцкія білеты, сумешчаныя з аплатнай карткай, асабістыя кабінеты абітурыента, студэнта, выкладчыка. Як гэтыя новаўвядзенні змяняюць універсітэт? Што яшчэ ўключана ў планы? Пра гэта казала Вольга ЧУПРЫС, прарэктар па вучэбнай рабоце і адукацыйных інавацыях, на Савеце БДУ.

Пра элементы сістэмы

Універсітэт – гэта асаблівы саюз выкладчыкаў, студэнтаў, адміністрацыйна-кіраўнічага і дапаможнага персаналу, якія працуюць дзеля дасягнення адзіных адукацыйных і навуковых мэт. Сучасная адукацыйная сістэма прадстаўлена адзінствам эканамічных, тэхналагічных, арганізацыйных і педагогічных інавацый.

– Што да інавацый, якія выкарыстоўваюцца падчас навучання, то яны не могуць існаваць самі па сабе. Яны павінны падмацоўвацца эканамічнымі механізмамі, арганізацыйнымі формамі, новымі метадамі навучання, уключэннем сучасных камп’ютарных і тэлекамунацыйных сістэм. Таму тут варта разглядаць кампаненты комплексу цалкам, – адзначае Вольга Іванаўна.

Пра эканамічныя інавацыі

У гэтым кірунку на савете былі агучаны такія вынікі: уведзены новыя механізмы аплаты працы ПВС; існуе матэрыяльная падтрымка студэнтаў, напрыклад, яны могуць стаць стипендыятамі кампаніі Wargaming; таксама ўсталяваны надбавкі асобным педагогічным работнікам за сістэмную працу па абнаўленні структурных элементаў навукова-метадычнага забеспячэння адукацыі, працу з замежнымі навучэнцамі, распрацоўку навукова-праграмнай дакументацыі на замежнай мове, працу з адоранымі і таленавітымі навучэнцамі, кансультаванне інавацыйных праектаў і інш.

Была пастаўлена задача перавесці аўдыторную нагрузку ў нагрузку, выкананую ў дыстанцыйным фармаце: на I ступені да 5 % на 2 курсе, да 10 % на 3 курсе, да 20 % на 4 курсе, а на II ступені да 40 % – адпаведна, чым старэйшы курс, тым большы працэнт пераводу нагрузки. На пытанне, з чым гэта звязана, Вольга Іванаўна адказвае:

– На малодшых курсах студэнтам трэба прывіць уменне навучацца. Яны павінны зразумець, што такое ўніверсітэт, лекцыі, семінарскія заняткі, курсавая праца... Да таго ж яны і без таго перажываюць стрэс, калі прыходзяць на першы год навучання. Нездарма на шэрагу факультэтаў праводзіцца вялікая праца па адаптацыі студэнтаў першага курса да працэсу навучання. Гэта значыць, што іх нельга адразу перавесці на дыстанцыйны рэжым з прычыны псіхалагічнай і педагогічнай асаблівасцяў. А калі яны становяцца старэйшымі, то самі гатовыя перайсці да ўзаемадзеяння пасродкам дыстанцыйных тэхналогій, таму што становяцца больш дынамічнымі, разумеюць, як трэба вучыцца і дзе шукаць патрэбны матэрыял. Але нават калі аўдыторная нагрузка пераводзіцца ў дыстанцыйную, яна не перастае быць працай, якая кантралюецца

выкладчыкам. Безумоўна, яго роля не выключаецца з адукацыйнага асяроддзя. Зразумела, застаюцца і лекцыі, і практычныя заняткі. Але сёння мы маем шмат каналаў для атрымання дадатковай інфармацыі. Таму мы хочам даць магчымасць студэнтам папрацаваць яшчэ і самастойна. Пры гэтым імкнёмся захаваць зносіны студэнтаў як паміж сабой, так і з лектарамі.

Як распавядае прарэктар, дыстанцыйныя заняткі яшчэ даюць магчымасць разгрузіць аўдыторны фонд – цяпер на некаторых факультэтах студэнты навучаюцца ў тры змены. Таксама адзначаецца, што з дапамогай спецыяльных сродкаў сувязі будзе прасцей узаемадзейнічаць з запрошанымі выкладчыкамі і практыкамі. Іх колькасць можа істотна ўзрасці.

Пра тэхналагічныя інавацыі

Ужо працуюць асабістыя кабінеты абітурыента, студэнта, выкладчыка, мадыфікаваны студэнцкі білет. Пра тэхналагічныя напрацоўкі ў адукацыйнай дзейнасці Вольга Чупрыс кажа так:

– Мы жывём у зменлівым лічбавым свеце, таму, вядома, адчуваецца моцны ўплыў лічбавізацыі на працэс навучання. З 1 верасня 2018 года ў БДУ ўвядлі лічбавы студэнцкі білет, сумешчаны з аплатнай банкаўскай

карткай. Гэта быў сур’ёзны прарыв, і па нашым шляху ўжо пайшлі іншыя ўніверсітэты. Сумяшчэнне некалькіх прылад у адным дакуменце робіць студэнта больш вольным. Апрача іншага, гэта яшчэ і эканомія рэсурсаў.

Адзначаецца, што тэхналагічныя новаўвядзенні ва ўніверсітэце яшчэ будуць з’яўляцца. Ужо атрыманы дазвол Міністэрства адукацыі на выкарыстанне ў парадку эксперыменту электроннай заліковай кніжкі. Атрымліваецца, першакурснікі 2019 года набору ўжо не будуць мець гэты дакумент у папяровым выглядзе, адзнака з ведамасці будзе заносіцца ў электронны дакументазварот і адлюстроўвацца ў асабістым кабінёце студэнта. Калі студэнт скончыць універсітэт, яго электронная заліковая кніжка таксама будзе захоўвацца ў лічбавым выглядзе 75 гадоў, як усталявана заканадаўствам. Пакуль адзнака адначасова будзе дублявацца і на паперы ў асабістай справе студэнта. Аднак, магчыма, праз некаторы час выкладчык будзе фіксаваць атрыманыя студэнтамі адзнакі толькі ў лічбавай форме.

Пра арганізацыйныя інавацыі

Варта вылучыць, што развіваецца кааперацыя БДУ з замежнымі УВА. У наш час ва ўніверсітэце рэалізуюцца 5 сумесных адукацыйных праграм з Вышэйшай школай Мітвайда, Чанчунскім інстытутам міжнароднай камерцыі, Хэнанскім універсітэтам, Далянскім політэхнічным універсітэтам, Таджыкскім нацыянальным універсітэтам.

Ужо функцыянуюць навукова-навукова-вытворчыя кластары, рэалізуюцца розныя мерапрыемствы інавацыйнага характару. Разам з тым пастаўлены задачы павялічыць колькасць навуковых лабараторый, філіялаў кафедраў і адукацыйных цэнтраў на базе беларускіх і сусветных кампаній. Якімі спосабамі будуць дасягацца гэтыя задачы? Ці ёсць папярэднія дамоўленасці? Вольга Іванаўна тлумачыць:

– Трэба сказаць, што 95 % нашых дамоў заключаны з базавымі арганізацыямі – тымі, дзе БДУ можа ствараць філіялы, а студэнты – праходзіць практыку і потым працаваць. На гэтай падмозе плануем забяспечваць спецыяльную падрыхтоўку студэнтаў пад замовы кампаній. Напрыклад, у сферы IT вельмі важна мець цесную сувязь з EPAM, IBA. У планах – наладзіць працоўныя адносіны з Паркам высокіх тэхналогій. І вось якраз філіялы павінны даць цеснае супрацоўніцтва з гэтымі структурамі. Што ўзаемавыгадна: студэнтам цікава навучацца на практыцы, а прадпрыемства атрымлівае

спецыяліста, які ім патрэбны. У цэлым, мы маем дастатковую колькасць падобных практыка-арыентаваных лабараторый. Галоўным чынам яны размяшчаюцца на прыродна-навуковых факультэтах. У якасці прыкладу прывяду нядаўна створаную СНДЛ «Тонкаплёначныя тэхналогіі» на фізфаку сумесна з кампаніяй IZOVAC. Для яе стварэння прыклаў намаганні цяперашні дэкан факультэта Міхаіл Ціванаў.

Як кажа Вольга Іванаўна, у планах сумесная праца з яшчэ большай колькасцю замежных кампаній. Гэта неабходна для таго, каб БДУ голасна прагучаў на сусветнай пляцоўцы, каб разумець сучасныя тэндэнцыі рынку і паводле іх карэктываваць напрамкі працы ўніверсітэта. І ў гэтым рэчышчы ёсць зрухі. У прыватнасці, БДУ наладжвае супрацоўніцтва з індустрыяльным паркам «Вялікі камень».

– Для студэнтаў плюс такога супрацоўніцтва ў тым, што яны будуць працаваць непасрэдна з навакольным асяроддзем, уключаючы ў эканоміку, сацыяльную сферу. Пасля выпуску не адчуецца разрыву паміж тэорыяй і практыкай, – кажа пра ўдзел студэнтаў прарэктар. – Акрамя таго, студэнты, задзейнічаныя ў падобных лабараторыях, потым паступаюць у магістратуру, аспірантуру, разумеючы ўсю практычную значнасць таго, што робяць. Наогул, маладыя людзі імкнуцца развівацца. Стварэнне падобных лабараторый, філіялаў стымулюе супрацоўніцтва на прафесійны рост.

Пра педагогічныя інавацыі

Таксама абмяркоўваліся праблемныя моманты, сярод іх адсутнасць міждысцыплінарнасці ў змесце адукацыі. Якое выйсце бачыцца ў рашэнні пытання?

– Якраз ставім задачы перад распрацоўшчыкамі навуковых планаў напаўняць праграмы магістратуры элементамі міждысцыплінарнасці, – адказвае Вольга Іванаўна. – Сёння патрэбныя спецыялісты, якія ведаюць не толькі свой прадмет. Бо ўжо на II ступені ў плане навучання ім хочацца ісці далей, пашырыць прафесійны далягляд. Скажам, IT-сфера патрэбная і біёлагам, і хімікам, і дызайнерам. Год на стыку галін у магістратуры – такія праграмы на сёння больш запатрабаваны, чым монапраграмы. І наша рашэнне падтрымліваецца Міністэрствам адукацыі. Монаўніверсітэт не можа даць такія праграмы, а класічны БДУ гэта здолее, таму што мы валодаем шырокім спектрам спецыялістаў у галіне гуманітарных, прыродна-навуковых, тэхнічных ведаў.

На савете агучылі рашэнне распрацаваць навуковыя праграмы комплекснага дзяржаўнага экзамену з практычным складнікам, у працоўныя варыянты навуковых праграм неабходна ўключаць дысцыпліны з сумежных факультэтаў, забяспечыць студэнтам выбар навуковых дысцыплін дадаткова да асноўнай праграмы навучання.

Пра ролю БДУ ў сістэме вышэйшай адукацыі

– Інавацыі выступаюць як пацвярджэнне нашых лідарскіх пазіцый у сферы адукацыі ў краіне. Мы павінны трымаць марку, развівацца. Трэба ўкладваць, каб атрымліваць аддачу. Я бачу ўніверсітэт такім: дружным, працаздольным, паспяховым. Адзіны калектыў, дзе ёсць паразуменне, жаданне бачыць нашу ўстанову найлепшай не толькі ў краіне, але і ў свеце. Самае галоўнае: універсітэт тады прагрэсіўны, калі мы робім усё для таго, каб у ім вучыліся нашы дзеці. Гэта таксама стымулюе да інавацый, – падкрэслівае Вольга Іванаўна.

**Гутарыла
Алена ЛЯЎШЭНА**

Наш філіял на «Белтэлерадыё»

Філіял кафедры тэлебачання і радыёвяшчання факультэта журналістыкі БДУ адкрыты на базе Белтэлерадыёкампаніі. Адпаведную дамову падпісалі рэктар БДУ **Андрэй Кароль** і старшыня Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі **Іван Эйсмонт**.

Дзейнасць філіяла накіравана на сумесную падрыхтоўку будучых журналістаў, а таксама ўмацаванне ўзаемадзеяння ў адукацыйнай і навукова-практычнай дзейнасці. Актуальным з'яўляецца ўзмацненне практычнай скіраванасці навучання спецыялістаў у галіне тэле- і радыёжурналістыкі. Студэнты будуць як працаваць з навучальна-метадычнымі матэрыяламі, сумесна падрыхтаванымі выклад-

чыкамі і супрацоўнікамі кампаніі, так і выязджаць на месцы правядзення здымак і радыёсюжэтаў. Філіял стане пляцоўкай для вытворчай практыкі, што дазволіць навучэнцам адаптавацца да канкрэтных умоў працы. Для беларускіх тэлевізійных і радыёканалаў дадзенае супрацоўніцтва з БДУ пашырае магчымасці фарміравання калектыву з сучаснымі кампетэнцыямі і навыкамі. Найлепшыя

выпускнікі ўжо падчас навучання змогуць атрымаць прапановы першага працоўнага месца.

Пытанне падрыхтоўкі прафесійных кадраў для нацыянальнай медыясферы ўзведзена ў катэгорыю дзяржаўна важных задач. Адным з рашэнняў з'яўляецца прыцягненне да навучальнага працэсу прафесіяналаў-практыкаў. Рэктар БДУ Андрэй Кароль пазначыў тры кірункі. Яны тычацца зместу навучальных праграм, адукацыйнай структуры і кадравай палітыкі. Неабходна ствараць умовы для самарэалізацыі студэнта, развіцця яго творчага патэнцыялу, а таксама ўкараняць разнастайныя формы для самавыяўлення. Гэта магчыма пры ўліку меркаванняў, запатрабаванняў замоў-

цаў кадраў і іх непасрэднага ўдзелу ў навучальным працэсе.

У сваю чаргу Іван Эйсмонт адзначыў неабходнасць выпрацоўкі прававога алгарытму ўзаемадзеяння факультэта і холдынгу, павелічэння працэнта выпускнікоў, якія працуюць у ім, аказання ім садзейнічання ў адаптацыі да рэальных умоў працы. Рэалізацыю дасягнутых дамоўленасцяў бакі пачнуць у найбліжэйшы час. Плануецца, што навучанне студэнтаў на базе холдынгу будзе праходзіць з першага курса.

Цырымонія падпісання адбылася 5 красавіка ў рамках круглага стала «Факультэт журналістыкі БДУ і Белтэлерадыёкампанія: у адным фармаце».

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

Сумесны інстытут БДУ–ДПУ прыме першых студэнтаў

Стварыць Сумесны інстытут Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і Далянскага політэхнічнага ўніверсітэта на базе БДУ было вырашана на пасяджэнні савета. Новае адукацыйнае падраздзяленне ўжо гатовае прымаць абітурыентаў на навучанне на трох першых эксперыментальных спецыяльнасцях: «фізіка», «механіка і матэматычнае мадэляванне» і «сусветная эканоміка». Пра асноўныя этапы адкрыцця падраздзялення і ўмовы навучання распавёў прарэктар па вучэбнай рабоце і інтэрнацыяналізацыі адукацыі Канстанцін КАЗАДАЕЎ.

Як адзначыў прарэктар, гісторыя супрацоўніцтва з ДПУ налічвае ўжо больш за 10 гадоў. За гэты час створана магутная нарматывная база, функцыянуюць сумесныя навукова-адукацыйныя структуры.

Нагадаем, кітайскі аналаг Сумеснага інстытута быў утвораны ў 2017 годзе ў г. Далян (КНР). Сёння ў ім вядзецца падрыхтоўка па дзвюх спецыяльнасцях: «прыкладная фізіка» і «інжынерная механіка». На двух курсах Сумеснага інстытута навучанне праходзяць 159 кітайскіх студэнтаў. Выкладанне 30% прадметаў забяспечваюць кадры фізічнага і механіка-матэматычнага факультэтаў БДУ. Навучанне ажыццяўляецца на англійскай і кітайскай мовах. Пасля інстытута студэнты атрымаюць два дыпламы аб вышэйшай адукацыі: ДПУ і БДУ.

На базе Сумеснага інстытута ў Далян актыўна праводзіцца праца па выяўленчай адукацыі. У 2018 годзе прайшла летняя школа, тады 18 беларускіх студэнтаў прыязджалі ў Далян на навучанне, а амаль праз паўгода, у студзені 2019 года, 18 кітайскіх студэнтаў наведлі заняткі ў БДУ. Падобныя мерапрыемствы плануюцца і ў наступным навучальным годзе.

Акрамя гэтага, паводле плана мерапрыемстваў да года адукацыі

Беларусі ў Кітаі, у рамках Сумеснага інстытута ў г. Далян наяду адкрылі цэнтр вывучэння Беларусі. Яго задача заключаецца ў папулярызацыі адукацыі ў нашай краіне ўвогуле і ў БДУ ў прыватнасці.

Ужо 10 студзеня быў падпісаны мемарандум пра стварэнне адпаведнай адукацыйнай структуры на базе нашага ўніверсітэта, каб беларускіх студэнтаў рыхтавалі нашы выкладчыкі і выкладчыкі ВНУ-партнёра. Першы набор пройдзе сёлета. Падрыхтоўка будзе весціся на рускай, англійскай і кітайскай мовах на першай ступені па шэрагу спецыяльнасцяў з выдачай дыпламаў БДУ і ДПУ, – дадае Канстанцін Казадаеў.

Як паведамляецца, напачатку красавіка Міністэрства адукацыі ўзгадніла стварэнне сумеснага эксперыментальнага адукацыйнага інстытута ў складзе БДУ. Тут варта адзначыць, што гэта не асобная юрыдычная асоба і ў яго складзе не будзе факультэтаў на пачатковым этапе развіцця. У дадатак ужо ўнесены праўкі ў план прыёму. Падрыхтоўка бакалаўраў на 1 сту-

пені атрымання вышэйшай адукацыі пройдзе па спецыяльнасцях:

- «фізіка (вытворчая дзейнасць)» (8 месцаў на бюджэтай, 5 месцаў на платнай форме),
- «механіка і матэматычнае мадэляванне» (20 месцаў на бюджэтай, 5 месцаў на платнай форме),
- «сусветная эканоміка» (20 месцаў на платнай форме).

Што да праграм навучання, то яны маюць статус эксперыментальных. За аснову ўзяты праграмы, якія цяпер дзейнічаюць у Далян і будуць дапрацаваны з улікам спецыфікі БДУ. На савеце агучылі важны момант: зараз разглядаецца магчымасць забяспечыць стыпендыяльную падтрымку некаторым беларускім студэнтам Сумеснага інстытута, нягледзячы на тое, што навучанне вядзецца не ў Кітаі. Галоўны аргумент – высокая якасць падрыхтоўкі студэнтаў. Таксама плануецца адкрыццё магістратуры ў наступным годзе.

На савеце дадаткова абмеркавалі пытанне наступнага працаўладкавання выпускнікоў унікальнай структуры. Галоўным чынам, гэта індустрыяльны парк «Вялікі камень», а таксама іншыя сумесныя беларуска-кітайскія праекты. Таксама гаворка ішла пра кандыдатуру дырэктара і вылучэнне памяшканняў для працы Сумеснага інстытута.

Алена ЛЯЎШЭНА

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

05 мая Міхалец Міхаіл Анатольевіч, дацэнт кафедры этналогіі, музеалогіі і гісторыі мастацтваў
06 мая Абухоўскі Юрый Максімавіч, прафесар кафедры геадэзіі і картаграфіі
07 мая Кротаў Веніямін Рыгоравіч, загадчык кафедры тэорыі функцыі
09 мая Ціханавы Людміла Яфімаўна, прафесар кафедры міжнароднага менеджменту
12 мая Радзівонаў Сяргей Міхайлавіч, начальнік другога аддзела
16 мая Шчамялёва Ірына Мікалаеўна, дацэнт кафедры грамадзянскага права
17 мая Гапоненка Ірына Алегаўна, прафесар кафедры беларускага мовазнаўства
19 мая Куколка Яўген Сцяпанавіч, дацэнт кафедры карпаратыўных фінансаў
20 мая Варапай Яўген Сямёнавіч, прафесар кафедры лазернай фізікі і спектраскапіі
21 мая Чарняўскі Фелікс Іосіфавіч, дацэнт кафедры банкаўскай эканомікі
22 мая Хоміч Святлана Аляксандраўна, прафесар кафедры міжнароднага турызму
26 мая Паўлёнак Наталля Сяргееўна, дацэнт кафедры метадаў аптымальнага кіравання
30 мая Броўка Наталля Уладзіміраўна, прафесар кафедры тэорыі функцыі

АБ'ЯВЫ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ЗАГАДЧЫКА КАФЕДРЫ дызайну моды.

ПРАФЕСАРАў КАФЕДРАў: эканамічнай інфарматыкі; фізікі цвёрдага цела, аналітычнай хіміі.

ДАЦЭНТАў КАФЕДРАў: тэорыі і практыкі перакладу; англійскай мовы гуманітарных спецыяльнасцей; міжнародных адносін; інавацыйнага менеджменту; эканамічнай інфарматыкі; вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання.

СТАРШАГА ВЫКЛАДЧЫКА КАФЕДРЫ тэарэтычнай і інстытуцыйна-нальнай эканомікі.

ВЫКЛАДЧЫКАў КАФЕДРАў: інавацыйнага менеджменту; эканамічнай інфарматыкі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня агульнага аб'явы.

Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5а, упраўленне па рабоце з персаналам, тэл. 209-54-36.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Беларуска-кітайскі інстытут створаны ў БДУ – БелТА, v1azda.by, sputnik.by, news.yandex.by (15.04), АНТ, edu.gov.by, news.rambler.ru, russian.news.cn (16.04).

Навукоўцы БДУ распрацавалі экспрэс-спосаб вызначэння якасці насення кукурузы – БелТА, news.yandex.by (09.04), russian.news.cn, news.rambler.ru, agronews.com (10.04), produkt.by (11.04), v1azda.by (13.04).

«Бацькоўскі ўніверсітэт» упершыню адкрылі ў БДУ – БелТА, v1azda.by, sb.by, radiomir.by, wuz.by, news.yandex.by, news.21.by (02.04), СТБ (03.04), «Народная газета» (05.04), АНТ (07.04), g1tzara.by (10.04).

Студэнцкі баль прайшоў у БДУ – sb.by, wuz.by (05.04), v1azda.by (07.04), АНТ (08.04), Беларусь-1, Беларусь-24 (09.04).

Навукавыя філіялы факультэта журналістыкі БДУ адкрылі ў Белтэлерадыёкампаніі – Беларусь-1, Беларусь-24, wuz.by (05.04), v1azda.by (07.04), dompress.by (08.04).

Рэспубліканская студэнцкая алімпіяда па кітайскай мове прайшла ў БДУ – БелТА, v1azda.by (03.04), edu.gov.by, radiostalica.by (04.04), news.rambler.ru (06.04).

Міжнародная навуковая канферэнцыя «Сучасны Кітай: паводна сацыялізму з кітайскай спецыфікай новай эпохі» адбылася ў БДУ – БелТА, wuz.by, belarus.by (26.03), v1azda.by (27.03), news.rambler.ru, russian.news.cn (30.03), belaruschina.com (03.04).

Мінскі фэст моў прайшоў 31 сакавіка ў БДУ – belarus.by (28.03), БелТА, gp.by, aif.by (29.03), edu.gov.by (31.03).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Па выніках экзамену ў адукацыйным цэнтры адабралі 56 чалавек. Зараз у іх ідзе інтэнсіўная падрыхтоўка па вывучэнні рускай мовы (запланавана 1200 гадзін)

Журфак пашырае межы

Штогод – не менш чым 100 студэнтаў з КНР

Факультэт журналістыкі супрацоўнічае з кітайскімі УВА на працягу шасці гадоў. Па сумеснай навучальнай праграме ў Мінск за гэты час прыехала больш за 50 студэнтаў. І вось цяпер журфак пачаў набор кітайскіх першакурснікаў пры падтрымцы даўніверсітэцкага адукацыйнага цэнтра г. Санья (КНР). Гэта трохбаковая дамова: БДУ, кампанія «Эхуа», Беларуская-кітайскі цэнтр дружбы і супрацоўніцтва. Першыя ўступныя экзамены для навучання рускай мове прайшлі ў сакавіку. Прымала іх дэкан факультэта журналістыкі БДУ **Вольга САМУСЕВІЧ**.

«Большасць імкнецца на тэлебачанне»

Кітайскі даўніверсітэцкі адукацыйны цэнтр БДУ у г. Санья знаходзіцца на адлегласці амаль 8 тыс. км ад Беларусі. Ужо адбылася паездка кітайскіх калег цэнтру па шматлікіх месцах Паднябеснай, куды на праслухоўванне прыходзіла таленавітая моладзь са школ, якая марыць паступіць менавіта на

факультэт журналістыкі БДУ. Звыш 200 вучняў выказалі жаданне вучыцца ў Беларусі. Канешне, быў пэўны адсёў: нехта не падыходзіў, некаторыя перадумалі.

– Ужо 10 сакавіка я ездзіла ў Санья на апошні этап – на сумоўе, – кажа Вольга Міхайлаўна. – Юнакі выявілі свае творчыя здольнасці, расказвалі, як бачаць сваё жыццё, як разумеюць журналістыку, у якой краіне хочуць працаваць. У боль-

шасці яны імкнуцца менавіта на тэлебачанне, бо гэта іх зацікавіла яшчэ ў школе, у гуртку тэлевізійнай журналістыкі. Адрозна адчуваецца, што яны ўмеюць трымацца перад публікай. Аднак прыгадваю дзяўчынку, якая займаецца фатаграфіяй і робіць вельмі прыгожыя здымкі. Таму, магчыма, яна будзе і надалей гэтым займацца. Лічу, у некаторых выпадках іх цікаўнасць будзе змяняцца, бо прафесія шматгранная.

Яшчэ адзначу, што калі ў Беларусі ў журналістыцы пераважаю жаночы твар, то на сумоўе ў Кітаі прыйшло шмат хлопцаў. Здзівілася, што было шмат тых, хто яшчэ займаецца баскетболам. Таму кажу, што з 1 верасня на факультэце можа быць свая баскетбольная каманда. Мне спадабаліся дзеці: яны цікавыя, матываваныя. Няроста паехаць кудысьці за 8000 км, калі няма матывацыі.

Трэба ведаць асаблівасці кітайскай сістэмы адукацыі. Там універсітэты шчыльна супрацоўні-

чаюць са школамі. Гэта моцная прафарыентацыйная работа. У школах ёсць розныя гурткі па журналістыцы. Як адзначае дэкан факультэта, было прыемна, калі разам з дзецьмі на экзамен прыежджалі не толькі іх бацькі, але і дырэктары школ, якія прывозілі цэлую каманду.

«Штогод на факультэт будзе прыежджаць не менш чым 100 чалавек»

Па выніках сумоўя адабралі 56 чалавек. Зараз у іх ідзе інтэнсіўная падрыхтоўка па вывучэнні рускай мовы (запланавана 1200 гадзін), каб мець базавыя веды. Далей ім патрэбна будзе прайсці яшчэ адно сумоўе на веданне мовы. Пры станючым выніку яны змогуць вучыцца ў БДУ. Атрымліваецца, што ім будзе прасцей адаптавацца ў Беларусі, бо сюды прыежджаюць не адны, яны ўжо знаёмыя, некаторы час вучыліся разам. Канешне,

калі кандыдаты не справяцца з рускай мовай па патрабаваннях, якія прадстаўляюцца, іх вывучэнне мовы працягнецца яшчэ на год.

– Гэта праграма была ўзгоднена са спецыялістамі, якія рыхтуюць абітурыентаў з іншых краін для паступлення ў БДУ, – распавядае Вольга Самусевіч. – У іх і праграма даволі насычаная. На 1 курсе дастаткова дысцыплін, факультатываў, дзе руская мова ідзе як замежная. Праграма навучання ад падрыхтаванай для беларусаў адрозніваецца не глабальна, але яна крыху спрошчана. Канешне, там няма беларускай мовы, а толькі невялікі курс, каб ведаць элементарныя рэчы. Але ў іх ёсць вялікі блок рускай мовы. Будучыя журналісты павінны ўмець гаварыць і пісаць.

Таксама дэкан адзначае, што гэты год для факультэта пробны. Зараз партнёрскаму цэнтру вядзе рэкламную кампанію, набірае юнакоў і дзяўчат для вучобы ў Беларусі. Яны будуць вучыць цэлы год з першага верасня рускую мову, якую

Ф

акультэт журналістыкі БДУ ўдзельнічаў у X Міжнародным саміце медыяадукацыі і медыяіндустрыі, які прайшоў 9–11 красавіка. Арганізатары форуму – Кітайская федэрацыя медыяадукацыі і Шаньдунскі саюз СМІ і адукацыі.

На саміт прыехалі больш за 1000 прадстаўнікоў каледжаў, універсітэтаў журналісцкага профілю, кіраўнікоў СМІ і інвестараў. На адкрыцці саміта выступіла дэкан **Вольга Самусевіч** з прамовай «Адзін пояс, адзін шлях. Падрыхтоўка міжкультурных талентаў у журналістыцы і камунікацыі». Вольга Міхайлаўна падзялілася станючым вопытам ўзаемадзеяння ўніверсітэта і факультэта з кітайскімі ВНУ, а таксама распавяла пра новыя сумесныя праекты. Асаблівая ўвага была нададзена супрацоўніцтву з адукацыйнай карпарацыяй «Эхуа».

Адукацыйны цэнтр Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ў г. Санья

пачнуць выкладаць непасрэдна яе носьбіты. Калі казаць пра колькасць навучэнцаў, то па ўмовах пагаднення з наступнага года на факультэт будзе прыежджаць не менш чым 100 чалавек.

«Імідж краіны і моцная фінансавая падтрымка для БДУ»

Вольга САМУСЕВІЧ, дэкан факультэта журналістыкі БДУ:

– Трэба разумець, мы будзем рыхтаваць вялікую колькасць кітайскіх журналістаў, якія будуць ведаць нашу мову, ставіцца з любоўю да нашай краіны і змогуць чытаць нашы СМІ. Гэтыя спецыялісты будуць працаваць з масавай аўдыторыяй. Лічу, што гэта станоўча паўплывае на адносіны такой вялікай дзяржавы да нашай Беларусі. Пашырэнне добрых стасункаў – глеба для іншых пагадненняў у сферы эканомікі, палітыкі, адукацыі, культуры.

Гэта таксама і моцная фінансавая падтрымка для БДУ, бо кітайскія студэнты вучацца ў нас платна. Сродкі пойдучы на аснашчэнне нашых памяшканняў, мадэрнізацыю тэхнікі. З ростам колькасці студэнтаў на журфаку перад намі ўзнікае неабходнасць у павелічэнні персаналу. А гэта новыя працоўныя месцы ці дадатак да заробку.

Ганна Віктараўна КУРЭЙЧЫК, намеснік дэкана па міжнародным супрацоўніцтве:

– Беларускія студэнты больш уключаны ў прафесію, бо ў нас ёсць унутраныя экзамены, дзе трэба паказаць свае спробы ў журналістыцы да паступлення. Тут мы маем амаль чысты ліст паперы. Гэтыя студэнты менш разумеюць сутнасць будучай працы, у іх было менш магчымасцяў сябе паспрабаваць. Таму, як мы ім адкрыем, пакажам журналістыку, так яны і будуць да яе ставіцца.

У Кітаі матэрыяльна-тэхнічная база ўніверсітэтаў знаходзіцца на высокім узроўні. І калі моладзь навучаецца некаторы час там, то прызвычайнае да сучасных тэхналогій. Мы не можам уразіць абсталяваннем, але здзіўляем кампактнымі памерамі акадэмічных груп: у Кітаі група прыкладна 70–100 чалавек, у нас 10–20 для замежных грамадзян. Гэта дазваляе індывідуальна працаваць са студэнтамі, выкарыстоўваць розныя формы выкладання.

Сумесныя праграмы ўплываюць на імідж Беларусі, пазнавальнасць яе ў свеце. Асабліва на Усходзе. Што такое Беларусь, кітайцы ведаюць мала. Тая моладзь, якая да нас прыедзе, пазнаёміць сваю сям’ю, сяброў з нашай краінай. Невялікімі крокамі станем больш зразумелыя сусветнай супольнасці.

Алена ЛЯЎШЭНЯ

Першае месца працы: пытанні пра размеркаванне

Красавік – час, калі выпускнікі ўсіх факультэтаў канчаткова даведаюцца, куды на два гады адправяцца працаваць у якасці маладых спецыялістаў. З гэтай нагоды публікуем адказы на самыя папулярныя пытанні пра размеркаванне, якія ў рамках семінара, арганізаванага прафкамам студэнтаў БДУ, далі спецыялісты Галоўнага ўпраўлення адукацыйнай дзейнасці і ўпраўлення прававой работы.

– Хто падлягае размеркаванню?

Размяркоўваюць выпускнікоў, якія атрымалі адукацыю на дзённай бюджэтай форме, а таксама тых, хто правучыўся на бюджэце палову тэрміну навучання, напрыклад, два гады з чатырох.

– Ці будзе адтэрміноўка, калі паступіць у магістратуру?

Абавязак па адпрацоўцы не распаўсюджваецца толькі на тых, хто ў год атрымання вышэйшай адукацыі паступіў у дзённую бюджэтную магістратуру. Тады вы здаеце сваё накіраванне на працу і вучыцеся. Пасля заканчэння магістратуры вас пераарыентуюць. У выпадку, калі вы паступілі ў завочную магістратуру ці на платную форму другой ступені вышэйшай адукацыі, адтэрміноўка размеркавання не прадугледжана.

– Ці абавязкова працаўладкоўвацца на поўную стаўку?

Наймальнік абавязаны гарантаваць поўную занятасць, гэта значыць, калі пры працаўладкаванні вам сказалі: «У нас няма поўнай стаўкі, мы вам дадзім чвэрць», – а вас гэта не задавальняе, маеце права патрабаваць поўную стаўку. Але калі ў вас ёсць, напрыклад, другая праца і вы б самі хацелі па месцы размеркавання працаваць, скажам, на 0,25 стаўкі – гэта не забаронена.

– Што адбудзецца, калі не з’явіцца на размеркаванне ў тэрмін?

Маладыя спецыялісты павінны распачаць працу 1 жніўня (педагогі – 15). Калі выпускнік не з’явіўся на месца адпрацоўкі ў гэты тэрмін, наймальнік мае права яго не працаўладкаваць. У гэтым выпадку яму не-

абходна пакрыць сродкі, выдаткаваныя на сваё навучанне.

– Ці магчыма змяніць месца размеркавання?

На працягу ўсяго тэрміну адпрацоўкі – двух гадоў – вы маеце права на пераарыентацыю. Для гэтага неабходна атрымаць згоду двух наймальнікаў на пераарыентацыю ад аднаго да другога. Усе працэдуры пераарыентацыі ажыццяўляе выключна ўніверсітэт.

– Ці можа наймальнік не адпусціць на пераарыентацыю?

Так, гэта яго права. Аднак, як адзначае намеснік начальніка ГУАД *Вераніка Дабравольская*, выпадкі, калі наймальнік адмаўляе ў пераарыентацыі, рэдкія. Нежаданне адпусціць маладога спецыяліста часцей за ўсё абумоўлена аб’ектыўнымі прычынамі, напрыклад, калі выпускнік працуе ў ІТ-галіне і звязаны на канкрэтным праекце.

– Што рабіць, калі хочаш перапыніць адпрацоўку па ўласным жаданні?

Неабходна звярнуцца ва ўніверсітэт, каб вам разлічылі суму сродкаў за неадпрацаваны тэрмін па размеркаванні. Гэта займае да 15 дзён. Затым вам выстаўляюць суму пакрыцця сродкаў, і вы вырашаеце: або працягнуць адпрацоўку, або ў добраахвотным парадку пагасіць гэту суму. Толькі пасля поўнай выплаты вы атрымаеце даведку пра самастойнае працаўладкаванне і зможаце звольніцца.

– Што адбываецца, калі кампанія, у якой адпрацоўваеш размеркаванне, ліквідуецца?

Усе арганізацыі, надзеленыя правам ажыццяўляць працоўную дзейнасць на тэрыторыі Беларусі, абавязаны пры звальненні

маладога спецыяліста інфармаваць установу вышэйшай адукацыі. Калі адбываецца ліквідацыя часткі структурнага падраздзялення арганізацыі, то маладога спецыяліста звальняюць у самую апошнюю чаргу. У выпадку, калі адбываецца поўная ліквідацыя, маладога спецыяліста скарачаюць і ўніверсітэт праводзіць яго пераарыентацыю.

– Мые звольнілі – неабходна выплаціць кошт навучання?

Наймальнік мае права звольніць маладога спецыяліста толькі за парушэнне працоўнай дысцыпліны. Калі гэта адбылося – ёсць 6 месяцаў на добраахвотнае пакрыццё сумы за неадпрацаваны тэрмін. У выпадку, калі тэрмін мінуў, а выплата не праведзена, універсітэт падае ў суд.

Спецыяліст ўпраўлення прававой работы адзначае: «Па-пярэдне мы, вядома, звязваемся з даўжнікамі, каб высветліць, з якой прычыны не праводзіцца аплата, але, калі бачым, што чалавек не прадпрымае ніякіх дзеянняў, пачынаем судовую дзейнасць. Калі даўжнік па судовым рашэнні ўсё адно не аплачвае добраахвотна, мы змушаны звярнуцца да судовага выканаўцы. У гэтым выпадку трэба будзе выплаціць сродкі не толькі ўніверсітэту, але і заплаціць судовому выканаўцу – 10% ад сумы рашэння. Гэта даволі шмат, калі ўлічваць, што галоўным чынам рахункі на пакрыццё сродкаў, выдаткаваных на навучанне, каля 20 тыс. руб. Калі мы вымушаны звярнуцца да судовага выканаўцы, то паралельна заяўляем у суд і пра абмежаванне даўжніка ў некаторых правах, напрыклад, на выезд за мяжу і на кіраванне транспартным сродкам».

– Куды звяртацца, калі паўсталі пытанні падчас размеркавання?

На працягу двух гадоў адпрацоўкі па ўсіх пытаннях, звязаных з размеркаваннем, вы можаце звяртацца на свой факультэт, у навучальны аддзел цэнтра кар’еры Галоўнага ўпраўлення адукацыйнай дзейнасці і ва ўпраўленне прававой работы. Калі вы раптам забудзеце пра ўсе кантакты – звяртайцеся наўпрост ва ўніверсітэт, і вас абавязкова накіруюць да профільных спецыялістаў.

**Падрыхтавала
Валерыя БАНДАРЧЫК**

Разам з Вольгай Міхайлаўнай у склад дэлегацыі БДУ ўвайшлі яе намеснік па міжнародным супрацоўніцтве **Ганна Курэйчык**, загадчыца кафедры медыялогіі **Наталля Фядотава**. Працавала выстава-прэзентацыя паслуг у сферы медыяадукацыі, дзе таксама быў стэнд БДУ. Падзея адбылася на радзіме Канфуцыя – у правінцыі Шаньдун. На форуме разглядалі перспектывы супрацоўніцтва ў сферы міжнароднай журналісцкай адукацыі.

Гэты форум паклаў пачатак чарадзе візітаў у кітайскія ўстановы адукацыі. З 10 па 16 красавіка дэлегацыя факультэта журналістыкі наведвала Міжнародны Еўразійскі інстытут і Інстытут журналістыкі і камунікацыі Хэнанскага ўніверсітэта, факультэт журналістыкі і камунікацый Аньянскага педагагічнага ўніверсітэта, Інстытут журналістыкі і камунікацыі Ляянскага педагагічнага ўніверсітэта. Адбыўся візіт у дзве школы горада Ліньючжоу.

Нашы спецыялісты ўдзельнічалі ў круглым stole на тэму года адукацыі Беларусі ў Кітаі, правялі адкрытую лекцыю, дзе распавялі пра БДУ, абмеркавалі магчымасці абмену паміж студэнтамі і выкладчыкамі.

Начальнік сектара па вытворчасці ФСЛС субстанцый Яўген Драпакоў

Калідор D класа чысціні

Вытворчасць ЛС «Цысплацэл»

Ліяфільная сушка

Вытворчасць ФС «Нітаргал»

Вытворчасць «Тэмазаламід»

Вытворчасць ФС «Тэмадэкс»

Імпартамяшчэнне на мільёны

Служба лекавых сродкаў ННВ РУП «Унітэхпрам БДУ» створана 1 красавіка 2009 г. у цесным супрацоўніцтве са спецыялістамі НДІ фізіка-хімічных праблем БДУ і хімічнага факультэта.

Асноўнымі кірункамі дзейнасці службы з'яўляюцца:

- прамысловая вытворчасць фармацэўтычных субстанцый і гатовых лекавых сродкаў;
- правядзенне навуковых даследаванняў, накіраваных на распрацоўку новых лекавых сродкаў, сінтэз арыгінальных і джэнерычных фармацэўтычных субстанцый.

У 2013–2015 гадах ў службе лекавых сродкаў УП «Унітэхпрам БДУ» рэалізаваны інавацыйны праект «Стварэнне малатанажнай вытворчасці фармацэўтычных субстанцый для атрымання супрацьпуклінных, кардыятропных і іншых лекавых сродкаў, якія адпавядаюць стандартам GMP».

Дадзены праект уваходзіў у Дзяржаўную праграму «Імпартамяшчэнне фармапрадукцыі» і рэалізаваны пры падтрымцы інавацыйнага фонду Мінгарвыканкама, інавацыйнага фонду Міністэрства адукацыі і ўласных сродкаў ННВ РУП «Унітэхпрам БДУ». На рэалізацыю інавацыйнага праекта былі вылучаны грашовыя сродкі ў памеры 24579,2 млн рублёў (арыенціравана 1,2 млн долараў ЗША).

Адкрыццё мадэрнізаваанай вытворчасці

У выніку праведзенай рэканструкцыі створаны два вытворчыя ўчасткі: участак па вытворчасці супрацьпуклінных субстанцый і лекавых сродкаў (на якім у дадзены момант ажыццяўляецца выпуск арыгінальнага супрацьпукліннага прэпарата «Цысплацэл», прызначанага для лакальнай хіміятэрапіі злаякасных пухлін галаўнога мозгу і пухлін у вобласці галавы і шыі, і фармацэўтычных супрацьпуклінных субстанцый «Тэмазаламід», «Праспідыю хларыд», арыгінальнай фармацэўтычнай субстанцыі «Тэмадэкс», якія выкарыстоўваюцца пры вытворчасці супрацьпуклінных лекавых сродкаў) і ўчастак па вытворчасці арыгінальнай кардыятропнай субстанцыі «Нітаргал».

Падчас рэалізацыі праекта закуплена тэхналагічнае і дапаможнае абсталяванне, ажыццёўлены мантаж комплексу «чыстых» памяшканняў, сістэмы водападрыхтоўкі для атрымання вады ачышчанай, падключаны да дзейных сетак будынка новыя камунікацыі халоднага і гарачага водазабеспячэння, ацяплення, электраэнергіі.

Праведзена комплекснае апрабаванне тэхналагічнага абсталявання, пуск-наладчыныя працы (атэстацыя, вальдацыя) комплексу «чыстых» памяшканняў, падрыхтавана выканаўчая дакументацыя па ўвядзенні аб'екта ў эксплуатацыю. Адкрыццё мадэрнізаваанай вытворчасці адбылося 22 снежня 2015 г.

Унікальнасць фармацэўтычнай вытворчасці службы лекавых сродкаў заключаецца галоўным чынам у тым, што выпуск гатовых лекавых сродкаў ажыццяўляецца ў поўным цыкле, уключаючы сінтэз актыўных фармацэўтычных субстанцый і дапаможных рэчываў – палімераў-носьбітаў.

Рэалізацыя інавацыйнага праекта дазваляе задавальняць запатрабаванні айчынных фармацэўтычных прадпрыемстваў у актыўных дзейных рэчывах і лячэбных устаноў Рэспублікі Беларусь у адпаведных лекавых сродках у поўным аб'ёме.

Сацыяльная значнасць рэалізаванага праекта – павелічэнне працягласці жыцця, працягласці безрэцыдыўнага перыяду, палепшэнне якасці жыцця пацыентаў з анкалагічнымі захворваннямі.

Вытворчасць указанай фармацэўтычнай прадукцыі забяспечвае лекавую бяспеку дзяржавы і частковае імпартамяшчэнне супрацьпуклінных прэпаратаў, а таксама прэпаратаў, якія валодаюць антыішэмічным, антыгіпертэнзіўным эфектамі.

Фармацэўтычная прадукцыя, якая выпускаецца службай лекавых сродкаў, мае сусветную навізну і патэнтную абарону.

Восем залатых медалёў і «Адкрыццё года»

Высокія навукова-тэхнічныя характарыстыкі асвоеных у вытворчасці прэпаратаў пацверджаны 8 дыпламамі 1 ступені з уручэннем залатых медалёў Маскоўскага міжнароднага саюза інавацый і інвестыцый (РФ, Масква, 2008 г., 2009 г., 2012 г., 2013 г.) і выставакангрэса Hi-Tech, innovations (РФ, Санкт-Пецярбург, 2007 г., 2009 г., 2010 г., 2014 г.). Прэпарат «Цысплацэл» адзначаны на Пецярбургскім тэхнічным кірмашы (РФ, Санкт-Пецярбург, 2013 г.) спецыяльным прызам «Пераможца конкурсу».

У 2014 г. па выніках рэспубліканскага конкурсу «Тэхнасфера», які праводзіцца Дзяржаўным камітэтам па навуцы і тэхналогіях, прадпрыемства прызнана найлепшым інавацыйным прадпрыемствам у нашай краіне. У рамках дадзенага конкурсу атрыманы дыплом «Адкрыццё года» за супрацьпуклінныя сродкі «Цысплацэл».

У планах – арганізацыя вытворчасці поліфункцыянальных лекавых прэпаратаў

Сумесна з лабараторыяй хіміі поліцукрыдаў НДІ ФХП БДУ ў 2018–2021 гадах у службе лекавых сродкаў УП «Унітэхпрам БДУ» будзе ажыццяўляцца рэалізацыя інавацыйнага праекта «Арганізацыя вытворчасці арыгінальных біярэзэрбіруемых поліфункцыянальных лекавых прэпаратаў».

Асноўнай мэтай праекта з'яўляецца забеспячэнне лекавай бяспекі дзяржавы ў галіне агульнай, гнойнай і ваенна-палявой хірургіі і камбустыялогіі і імпартамяшчэнне замежных прэпаратаў айчыннымі, якія аказваюць поліфункцыянальныя лекавыя ўздзеянні на раневыя і апёкавыя паверхні, павышэнне эфектыўнасці і скарачэнне тэрмінаў лячэння.

Плануецца стварэнне вытворчасці наступных лекавых сродкаў:

- поліфункцыянальнага супрацьспачнага сродку бар'ернага тыпу для патогенна-ад'ювантай тэрапіі развіцця спачных працэсаў;

– лекавага сродку ў выглядзе біярэзэрбіруемых сурвэтак, якія валодаюць пралангаванымі антымікробнымі, анальгетычнымі, цытапратэктарнымі і рэпаратывнымі эфектамі, якія трансфармуюцца на раневы паверхні ў аморфную гелепадобную масу, што незваротна звязвае раневы дэтрыт і паталагічны эксудат, і якія забяспечваюць вільготнае чышчэнне працэсу гаення ран.

Рэалізацыя праекта, рэканструкцыя памяшканняў і закупка новага абсталявання дазволіць удасканаліць працэс вытворчасці, мінімізаваць ручную працу і ўмяшанне чалавека, палепшыць якасць прадукцыі, якая выпускаецца, павялічыць аб'ём вытворчасці, ажыццявіць сертыфікацыю вытворчасці на адпаведнасць патрабаванням стандартаў GMP.

Сацыяльны эфект ад рэалізацыі праекта: забеспячэнне незалежнасці ад імпортных паставак эфектыўных лекавых сродкаў для хірургіі (і ўсіх сумежных галін медыцыны) і камбустыялогіі, павышэнне эфектыўнасці лячэння і змяншэнне тэрмінаў знаходжання пацыентаў у стацыянарах медыцынскіх устаноў.

Стварэнне вытворчых участкаў па выпуску прэпаратаў, якія адпавядаюць патрабаванням GMP, дазволіць ажыццяўляць экспарт-

ныя пастаўкі дадзенай прадукцыі, што забяспечыць дадатковы эканамічны эфект.

Крыніцы фінансавання: сродкі Рэспубліканскага цэнтралізаванага інавацыйнага фонду РБ, сродкі інавацыйнага фонду Мінгарвыканкама і ўласныя сродкі УП «Унітэхпрам БДУ» ў памеры 3643,50 тысяч руб.

Выход на практную магутнасць – 2024 год.

Пранікненне фармацэўтычнай прадукцыі ў замежныя краіны

У наш час ажыццяўляюцца захады па прасоўванні фармацэўтычнай прадукцыі службы лекавых сродкаў УП «Унітэхпрам БДУ» на знешнія рынкі. Складзены шэраг дамоў з дылерамі па рэгістрацыі і далейшай пастаўцы фармацэўтычнай прадукцыі ў Сірыю, Калумбію, Расійскую Федэрацыю, Украіну і інш. Рэгістрацыйнае дасье прыводзіцца да адпаведнасці з патрабаваннямі гэтых краін.

Фінансавы эканамічны паказчык

Пастаўка толькі ў 2016–2018 гадах фармацэўтычных субстанцый «Тэмазаламід» і «Тэмадэкс» на РУП «Белмед-прэпараты» і вытворчасць на іх аснове лекавых сродкаў «Тэмабел» і «Тэмадэкс» (сумесная вытворчасць у поўным цыкле ў РБ) прывяла да эканоміі валютных сродкаў у памеры 9,6 млн долараў ЗША за кошт імпартамяшчэння, дазволіла забяспечыць усе спецыялізаваныя ўстановы анкалагічнага профілю Рэспублікі Беларусь супрацьпукліннымі лекавымі сродкамі «Тэмабел» і «Тэмадэкс», а таксама ажыццявіць пастаўку іх на экспарт.

Арганізацыя айчынай вытворчасці лекавага прэпарата «Цысплацэл» за перыяд 2016–2018 гады ў колькасці 1303 упакоўкі на суму 440,0 тыс. рублёў забяспечыла імпартамяшчэнне прэпарата Gliadel (вытворчасць фірмы MGI Pharma, Inc (ЗША)) на суму 17,3 млн долараў ЗША.

Для даведкі: адзіны ў свеце аналаг па спектры фармакалагічнага дзеяння – прэпарат Gliadel – не набываецца Рэспублікай Беларусь і краінамі СНД з-за высокага кошту (болей чым 15 тыс. долараў ЗША за адну ўпакоўку ў краінах Еўрапейскага саюза, у РФ 13 300 долараў ЗША з 2018 года).

Дадатковы эканамічны эфект будзе дасягнуты за кошт экспертных паставак пасля рэалізацыі фармацэўтычнай прадукцыі ў іншых краінах.

П. М. БЫЧКОЎСКІ, дырэктар УП «Унітэхпрам БДУ»,

Т. Л. ЮРКШТОВІЧ, загадчыца лабараторыі хіміі поліцукрыдаў НДІ ФХП,

І. І. ТАГІЛЬ, начальнік службы лекавых сродкаў УП «Унітэхпрам БДУ»

A portrait of a middle-aged man with short, wavy white hair. He is smiling gently at the camera. He is wearing a bright red scarf knotted around his neck over a dark, possibly black, shirt. The background is a plain, light-colored wall with a subtle vertical texture.

Натуральна, што далейшае гарманічнае развіццё чалавека і грамадства немагчымае без адпаведнай інфармацыйнай культуры, якая фарміруе сістэму даверу і забяспечвае духоўнае здароўе яе насельнікам. Як і раней, і сёння паступальнае развіццё чалавека і грамадства заснавана на табу і забаронах, на імкненні людзей да гармоніі і раўнавагі з прыродай. І калі слабее ўнутраны кантроль і самаабмежаванне, то патрабуецца грамадскае ўмяшанне і дзяржаўнае кіраванне. Інакш у грамадстве будзе назапашвацца энергія хаосу і самаразбурэння.

**Інфармацыйная
культура – гэта
найлепшыя дадзеныя,
спарадкаваныя для
аналізу і ўспрымання
чалавекам, гэта значыць
пераўтвараныя ў карысны
рэсурсы**

[illegible]

рай усё тое найлепшае, што «было калі-небудзь падумана і сказана ў свеце». У дачыненні да інфармацыйнай сферы можна сказаць, што інфармацыйная культура – гэта найлепшыя дадзеныя, спарадкаваныя і прадстаўленыя самым найлепшым чынам для аналізу і ўспрымання чалавекам, гэта значыць пераўтварэння ў карысны рэсурс у адпаведнасці з законамі натуральнай гармоніі. Важна адзначыць, што нават самыя вялікія дадзеныя – гэта яшчэ не рэсурс, а толькі знак рэсурсу. Каб ператварыць гэтыя знакі ў рэсурс, трэба правільна думаць, выдаткаваць шмат сіл і валодаць многімі ўменнямі і навыкамі. У гэтым і заключаецца сутнасць інфармацыйнай культуры – думаць праўдзіва і чыста, умець чытаць знакі інфармацыі і ператвараць іх у карысныя рэсурсы і актывы.

Сёння мы падышлі да моманту, калі найважнейшай рухальнай сілай развіцця грамадства і чалавека з'яўляецца лічбавізацыя. Лічба становіцца не толькі пазначэннем якой-небудзь меры, але і ўсё болей выступае як сігнал ад датчыка пачаць ці скончыць які-небудзь працэс з мінімальным удзелам чалавека. У выніку хутка фарміруецца ўсёабдымнае лічбовае асяроддзе, у якім найбольш поўна і максімальна хутка алгарытмізуюцца працэсы як у эканоміцы, так і ў соцыуме і на-раджаюцца прынцыпова новыя формы аўтаматызацыі і сацыяльнага ўзаемадзеяння.

Памнажаюцца магчымасці раз-
віцця і адначасова новыя пагрозы.
Значэнне чалавечага фактару ім-
кліва ўзрастае. Як вынік, інфарма-

**Біблія вучыць нас таму,
як правільна
выкарыстоўваць новыя
тэхналогіі, не забываючы
пра сутнасць жыцця,
мараль і духоўнасць**

Галоўная кніга быцця – Біблія – вучыць нас таму, як правільна выкарыстоўваць новыя тэхналогіі, не забываючы пра сутнасць жыцця, мараль і духоўнасць. Паводле біблейскіх паданняў, нашчадкі Ноя, якія выратаваліся ад патопу, вырашылі прыцягнуць увагу да сваіх здольнасцяў і дасягненняў і для

Біблейская прыпавесць паказвае важнасць усвядомленых індывідуальных дзеянняў і прымушае нас задумвацца пра шляхі развіцця чалавечых адносін у інфармацыйным асяроддзі, у якім сёння паўтараюцца спробы пабудавання новай, ужо лічбавую, Вавілонскую вежу і ў чарговы раз стварыць сабе куміра. Бо значная частка сеткавых людзей спрабуе выбудоўваць жыццё з разумных гаджэтаў і віртуальных і аднастайных цаглянак – лайкаў і перапостаў, мемаў і хэш-тэгаў, спехам склейваючы іх усе больш спрашчанымі каментарыямі. Абапіраючыся на лайкі, людзі трапляюць у бясконную чаргу ганарыстасці і масава ствараюць электронныя міражы рэчаіснасці і будучыні, якія далёка не супадаюць з рэальнасцю. Да прыкладу, у наш час размеркаванне роляў удзельнікаў сацыяльных медыя знаходзіцца ў суадносінах «1 – 9 – 90», гэта значыць са 100 карыстальнікаў 1 стварае арыгінальны кантэнт, 9 – каментуючы матэрыялы, а 90 – проста чытаюць. Замяняючы

Проблеми ў сферы інфармацыйнай культурыносяць сістэмны, міжвысцыплінарны характар, і дадзены курс агульнымі намаганнямі змог бы дадаць новы імпульс у парадыгму развіцця навучальных устаноў Беларусі ў эпоху лічбавай трансфармацыі.

Фота Васіля КІЗЬМІНКА

Адзіныя на ўсю краіну!

Народнаму хору выкладчыкаў «Родніца» 40 гадоў

Напярэдадні юбілею ўдзельнікі хору распавялі, з якіх песень складаецца іх рэпертуар, пра філасофію калектыву і генетычны код нацыі.

40 гадоў разам

Некаторых харыстаў можна лічыць старажыламі – у «Родніцы» яны амаль з самага стварэння калектыву. Напрыклад, філолаг і журналіст, сённяшня стараста хору **Таццяна Смольская**, а таксама сацыёлаг **Віктар Балцэвіч**. Яны ў хоры з 1983 года. Хор самадзейны: большая частка ўдзельнікаў не мае музычнай адукацыі, праўда, некаторыя скончылі музычныя школы.

Пра гэту асаблівасць калектыву распавядае кіраўніца **Таццяна Улога**: «Акадэмічныя спевы канцэнтруюцца на правільным выпяванні гуку, танальнасцяў і астатніх падрабязнасцяў. А ў народных песнях мы п'ём, як кажам. Гэта больш натуральна, таму што дазваляе выдаць болей душы і эмоцыі». Народныя песні ахопліваюць усе аспекты быцця чалавека, суправаджаюць кожную падзею ў жыцці: нараджэнне, хрышчэнне, шлюб, працу, святы, смерць. Такіх твораў за 40 гадоў у рэпертуары калектыву налічваецца больш за сто.

Успамінамі пра стварэнне «Родніцы» дзеліцца Таццяна Смольская: «У савецкі час былі папулярныя агляды-конкурсы мастацкай самадзейнасці, на многіх факультэтах быў свой аматарскі хор. Самы вялікі – на фізічным факультэце. Ён і стаў асновай «Родніцы» – агульнаўніверсітэцкага хору. У 1979 годзе адбыліся першыя рэпетыцыі ў корпусе цяперашняга рэктарата, на тагачасным фізічным факультэце, на другім паверсе, у, як мы называлі, «вялікай фізічнай».

Аматары роднага слова і песні

Прыгожае і аўтэнтычнае імя хору «Родніца» пайшло ад слоў «родны», «радзіма». Назва выклікае ў харыстаў асацыяцыі з вытокамі роднасці, беларускасці, родных каранёў. Філасофія калектыву і яго місія выражана ў трох паняццях:

беларускасць, радзіма, беларуская песня. Апошняя вылучаецца сваёй мелодыкай. «Наша мэта – адродзіць і захаваць тое, што было ў народна-песеннай творчасці. У гэтым рэчышчы можна назваць «Родніцу» скарбонкай беларускай песеннай культуры. У нас ёсць прыпеўкі, народныя і аўтарскія песні. Да прыкладу, на юбілейным канцэрце прагучалі аўтарскія песні «І ў вас, і ў нас» на словы паэта-песенніка У. Карызы, «Шукаю сцежку» на словы Н. Тулушэ, «Не загаснуць зоркі ў небе» Янкі Купалы на музыку М. Янчука і многія з народных», – кажа Таццяна Улога.

Наша мова – генетычны код нацыі, наша культурная асаблівасць, якая захоўваецца народам. Дзіця з маленства праз песню далучаецца да нацыянальнай культуры, атрымлівае пэўнае духоўнае выхаванне. Дзякуючы казкам вучыцца працавітасці і сумленнасці.

«Значная частка нашага рэпертуару на беларускай мове, хаця ёсць і рускія, і ўкраінскія, і польскія песні», – распавядае Таццяна Смольская. «У савецкі час з гастроямі аб'ездзілі многія рэспублікі, спявалі на родных мовах гэтых краін...», – успамінае Віктар Балцэвіч.

Вялікая сям'я спявае для душы

Адметнасць хору ў тым, што гэта непрафесійны калектыў. Прафесія – справа жыцця, якой чалавек вымушаны займацца і з жаданнем, і без. «Вельмі добра, калі прызначэнне супадае з працай, але так бывае не заўсёды. У нашых харыстаў спевы – хобі. Нам самім цікава выступаць. Вельмі падабаецца спяваць беларускую песню за мяжой, але апошнія гады з-за недахопу фінансаў выезджаць сталі менш. Таксама сцэнічныя касцюмы час ад часу патрабуюць абнаўлення, а гэта вялікія грашовыя выдаткі», – кажа кіраўніца хору.

«Быў такі выпадак: у 1996 годзе мы выступалі ў Нарвегіі. Развучаць іх песню было цяжка, паколькі мова для нас нязвыкая, мы напісалі сабе транслітарацыю, уклалі ў папачкі і выйшлі так на сцэну. Аднак многія слухачы не ведалі такой песні і вельмі здзівіліся. Пазней яны падыйшлі да нас і глядзяць у папачкі, а тэксту разабраць не могуць, ён жа на нашай мове! Канешне, такое можа здарыцца – песень шмат, апрача шырока

вядомых ёсць песні пэўных паселішчаў, рэгіёнаў, этнічных груп», – смяецца Віктар Балцэвіч. Дарэчы, сёлета калектыў запрашаны на фестываль беларускай песні, які адбудзецца ў Беластоку.

«Мы спяваем для душы, за столькі гадоў сталі сапраўднай сям'ёй! Сустрэкаемся два разы на тыдзень, добра ведаем не толькі адзін аднаго, але і сем'і, блізкіх і родных, мы разам і ў радасці, і ў горы», – усміхаецца Таццяна і Віктар.

«Родніца» шукае новых харыстаў! Колькі б гадоў табе ні было, хочаш – спявай! Галоўнае – быць апантаным, любіць беларускую песню. У кіраўніцы хору Таццяны Улогі ёсць ідэя стварыць і студэнцкі народны хор, працяг «Родніцы»: «Каб разам зліліся імпульс і вопыт».

Надзея МАРХЕЛЬ

Даведка

Народны хор народнай песні выкладчыкаў і супрацоўнікаў БДУ «Родніца» заснаваны ў 1979 годзе. У 1985 годзе за высокія дасягненні ў творчай дзейнасці хору прысвоена званне «народны». У рэпертуары «Родніцы» беларускія, польскія, украінскія і песні іншых народаў, а таксама аўтарскія кампазіцыі. З канцэртамі хор пабываў шмат у якіх замежных краінах і ў свой час аб'ездзіў увесь СССР. «Родніца» ўдзельнічала ў фальклорных фестывалях Італіі, Турцыі, Малдовы, Польшчы, Латвіі.

Кіруе хорам **Таццяна УЛОГА**, яна скончыла БДУКМ. Сёння ў «Родніцы» 32 чалавекі. Сярод іх выкладчыкі матэматыкі, філалогіі, географіі і біялогіі, фізікі, хіміі, замежных моў, загадчыкі лабараторый і лабаранты.

«Я прыйшла ў калектыў яшчэ студэнткай на практыку ад універсітэта культуры, а потым – у якасці кіраўніцы ў 2012 годзе. Часам цяжка: людзі дарослыя, працаваць з імі нялёгка справа. А з другога боку, «Родніца» – вялікая сям'я, якую я вельмі люблю», – кажа Таццяна.

